

футуризму. Паунд пропагує елітарне мистецтво в рамках мецентських заходів. Дихотомія середньовічної поетики транспонується ним на відображення структури модерної культурної ситуації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бодріяр Ж. Симулякри і симуляція / Володимир Ховхун (пер.з фр.). – К. : Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2004. – 230 с.
2. Венедиктова Т.Д. Имажизм // История литературы США / Е.А. Стеценко (отв. редактор), М.М. Коренева. – Том V. – М. : ИМЛИ РАН, 2009. – 987 с. – С. 702–720.
3. Гаспаров М. Л. Избранные труды. – Том I. О поэтах / Михаил Ленонович Гаспаров. – М. : «Языки русской культуры», 1997. – 664 с.
4. Гундорова Т. Замість вступу. Модернізм після постмодерну / Тамара Гундорова // Модернізм після постмодерну / За ред. Т. І. Гундорової. – К. : ПЦ «Фоліант», 2008. – 319 с. – С. 5–14.
5. Педан Ю. Маніфест, який збував світ / Педан Юрій // Всесвіт. – 2009. – № 9 – 10. – С. 118–119.
6. Стеценко Е.А. Литература США начала XX века // История литературы США / Е.А. Стеценко (отв. редактор), М.М. Коренева. – Том V. – М. : ИМЛИ РАН, 2009. – 987 с. – С. 10–29.
7. Стравинский Игорь. Диалоги. Воспоминания. Размышления. Комментарии / Перевод с английского В.А. Линник. Редакция перевода Г.А. Орлова. Послесловие и общая редакция М. С. Друскина. – Ленинград : Музыка, 1971. – 414 с.
8. Bürger P. Theory of the avant-garde / Peter Bürger; translation from the German by Michael Shaw. – Minneapolis : University of Minnesota Press, 1984. – 135 p.
9. Catulli, Tibuli, Propertii Carmina / Ab Iohanne Vahlano curata. – Lipsiae : Apud S. Hirzelium, 1904. – 272 p.
10. Healey C. Amy Lowell Visits London / Claire Healey // The New England Quarterly. – Vol. 46. – №. 3. – Pp. 439–453.
11. Pound E. Selected Prose. 1909-1965 / Edited, with an Introduction by William Cookson. – New Directions, 1973. – 475 p.
12. Pound E. The Spirit of Romance / Ezra Pound. – New York : New Directions, 1968. – 248 p.
13. Rainey L. Institutions of Modernism: Literary Elites and Public Culture / Lawrence Rainey. – New Haven and London : Yale University Press, 1999. – 228 p.

14. Rainey L. The Creation of the Avant-Garde: F. T. Marinetti and Ezra Pound / Lawrence Rainey // Modernism/modernity. – Vol.1. – Num. 3, 1994. – P. 195–220.
15. Salaris, Claudia. Marketing Modernism: Marinetti as Publisher / Translated by Lawrence Rainey // Modernism/modernity. – Volume 1. – Number 3, 1994. – P. 109–127.
16. Some Imagist Poets / An Anthology – Boston : Houghton Mifflin Company, 1915. – 92 p.
17. The Letters of Ezra Pound, 1907–1941 / Edited by D. D. Paige. – London : Faber and Faber, 1951. – 464 p.

КОНЦЕПТ ЇЖИ ТА МОТИВ НАСОЛОДИ У РОМАНІ 20–30-х рр. XX ст.: компаративні аспекти

Наталія ГОРОДНЮК

Київський національний університет ім. Т.Г. Шевченка

Досліджується концепт їжі в аспекті реалізації (чи нереалізації) мотиву насолоди в українському та російському романі модернізму та соцреалізму 20–30-х рр. XX ст. Досліджується специфіка художнього втілення насолоди їжею та естетика гедонізму у творчості В. Домонтовича, В. Підмогильного та В. Набокова. Розглядаються витoki сприйняття їжі “як належного” (тобто лише в аспекті фізичного насичення) в літературі соцреалізму (О. Кундзіч) та обігрування пролеткультівських і соцреалістичних кліше (анти-гедонізм) у творчості А. Платонова.

Ключові слова: їжа, мотив насолоди, гедонізм, модернізм, соцреалізм.

Исследуется концепт еды в аспекте реализации (или нереализации) мотива наслаждения в украинском и русском романе модернизма и соцреализма 20–30-х гг. Исследуется специфика художественного воплощения наслаждения едой и эстетика гедонизма в творчестве В. Домонтовича, В. Пидмогильного и В. Набокова. Рассматриваются истоки восприятия пищи “как должного” (т.е. только в аспекте физического насыщения) в литературе соцреализма (О. Кундзич) и обыгрывание пролеткультовских и соцреалистических клише (анти-гедонизм) в творчестве А. Платонова.

Ключевые слова: еда, мотив наслаждения, гедонизм, модернизм, соцреализм.

The paper studies the concept of food in the aspect of the (non)implementation of the motif of pleasure in Ukrainian and Russian modernist and socialist realism novels of the 1920–30s. It investigates the specificity of artistic expression of enjoyment

of a meal and aesthetic hedonism in the works by V. Domontovich, V. Pidmogilny, and V. Nabokov. The article considers the origins of the perception of food as “proper” (only the physical aspect of saturation) in the literature of socialistic realism (O. Kundzich) and playing upon proletkult and socialistic realism clichés (anti-hedonism) in the works by A. Platonov.

Key words: food, the motif of pleasure, hedonism, modernism, socialistic realism.

Їжа завжди виступає у літературі семіотично значущою величиною. Яскраво аксіологічним постає концепт їжі у славнозвісному “Ешь ананасы, рябчиков жуй, / День твой последний приходит, буржуй” В. Маяковського чи діжка варення та кошик печива у “Казці про Военну таємницю, Мальчиша-Кибальчиша та його тверде слово” А. Гайдара (1933). Відштовхуючись від твердження Є. Фаріно про позитивну та негативну поетику, тобто про речі та явища, яким надається перевага у зображенні в тому чи іншому стилі або жанрі, та речі які навпаки, ретельно оминаються або негативно маркуються у текстах певного стилю [7, с. 48–49], ми маємо на меті розглянути позитивну та негативну поетику їжі в українському і російському романі 20–30-х рр. ХХ ст., тобто аксіологічну маркованість їжі в аспекті реалізації (чи нереалізації) мотиву насолоди у різних стилях, що й обумовлює художньо-естетичні настанови зображення концепту їжі. З огляду на це обираємо з-поміж численних творів з виразним харчовим кодом та розгорнутими гастрономічними дискусіями ті, у яких їжу представлено через мотив насолоди: від модернізму – з його увагою до вишуканої їжі, акцентованим гурманством героїв, естетичною насолодою в акті їди, коли їжа підноситься до витвору мистецтва, – до соцреалізму, у якому естетика їжі підмінюється ідеологічною риторикою їжі з виразною заборонаю будь-яких насолод як глибоко ворожих.

У модернізмі мотив насолоди їжею та мотив солодошів як утілення життєвих насолод, мистецьких та еротичних переживань реалізується у романах “Без ґрунту” та “Дівчина з ведмедиком” В. Домонтовича, “Місто” В. Підмогильного, “Захист Лужина” В. Набокова: солодощі постають сурогатом-замінником еротичної пристрасі (В. Домонтович, В. Набоков), символом солодкого життя (В. Підмогильний). Натомість у соцреалізмі семантика солодкого та мотив насолоди їжею маркуються виразно негативно (роман О. Кундзіча “De facto”), а всі ці кліше у потрактуванні їжі іронічно обігруються у романі А. Платонова “Котлован”.

У романі В. Домонтовича “Без ґрунту” фігурують численні деталізовані описи частувань, бенкетів, урочистих обідів, інтимних

вечер, сцени відвідин різноманітних ресторанів, пивниць і трактирів. Через деталізацію смакових відчуттів відтворено нюанси любовних переживань героїв; важливими видаються симпосіональні образи (їжа, вино, духовний бенкет, застільна бесіда); чітко окреслюється семантичний зв'язок “їжа – мистецтво – кохання”, а досвід пізнання смаку страв і напоїв, естетичних відчуттів та еротичних переживань постає як такий, що має однакову аксіологічну природу в семіотиці тексту В. Домонтовича.

Герой-оповідач твору – професор-мистецтвознавець Ростислав Михайлович – естет, гедоніст, гурман. Він глибоко і всебічно розуміється на якості їжі та питва, що становлять для нього не просто життєву насолоду, але й необхідну умову комфорту. Якість їжі та естетична насолода від їди, на його переконання, є ознакою високої культури людства. Автором не просто називається та чи інша страва, – у тексті ретельно відтворено кольорові, фактурні, смакові деталі, особливості форми, консистенції та якості їжі. Так чебуреки майстерного кухаря постають досконалим витвором мистецтва: “Подані на стіл золотаві, з шагреневою шкіркою, продовгасті соковиті чебуреки були бездоганні. Це був неперевершуваний шедевр кулінарії” [1, с. 310]. Кулінарне мистецтво і живопис постають у творі рівноцінними виявами культури (згадаймо, герой радить кухареві спробувати себе у малюванні).

Образи їжі фігурують у всіх епізодах любовних побачень Ростислава Михайловича та Лариси Сольської, реалізуючи виразну еротичну семантику. Дослідниками (В. Топоровим, О. Фрейденберг) переконливо доведено зв'язок процесу їди та статевого акту у давніх віруваннях. Еротичний код у даній ситуації актуалізує мотив вина як життєвої втіхи, радості і насолоди та порівняння вина з жінкою: “Вино, яке ми пили того вечора, було густе, солодке, тьмяне й тепле, як тепла й запашина буває лише весняна солов'їна ніч. Це була коштовна рідина. Кожну її краплину треба було цінувати, немов спадковий клейнод, передаваний з роду в рід і з покоління в покоління. Вино було варте порівняння з тією жінкою, яка його пила. Уся радість і вся втіха життя конденсовані були в насолоді, яку ми відчували, смакуючи отес вино” [1, с. 378]. Подібне значення має деталізована розмова закоханих про тістечка та вино у романі “Дівчина з ведмедиком” (солодке та хмільне як компенсаторний заміник нереалізованого бажання героїв). Зина критикує вибір тістечок і вина Варецького, причому коло смакових уподобань героїні окреслено цілком виразно, а оскільки тістечка виступають як об'єкт бажань, актуалізуючи еротичний контекст, то й коло відчуттів також: Зина віддає

перевагу баклаві (“в баклаві більше пряности”), буше (“парочку буше, темне й світле”), мерензі, особливістю якої є надзвичайна солодкість (синонім меренги – безе від фр. *baiser* – поцілунок) (“Хоч на добру меренгу, взагалі, важко натрапити” [2, с. 122]).

Еротичну маркованість солодоців та насолоди, з ними пов’язаної, відзначимо у романі В. Набокова “Захист Лужина”. Головний герой шахіст Лужин з дитинства виявляє схильність до солодкого, що компенсує йому нестачу любові та взаєморозуміння. Згадаймо привабливість для малого срібної вазочки з бульдегомами на столику матері. В іншому епізоді з дитинства він, за порадою батька, відвозячи тітці, яка виявляється коханкою батька, на Різдво велику коробку цукерок, половину з них з’їдає сам, а решту розкладає, щоб не було помітно. Надалі цигарки і солодоці – це дві речі, які дозволяв шаховий функціонер Валентинов, демонічний покровитель Лужина, своєму підопічному, вбачаючи у цьому щось східне, суголосьне шахам.

Солодке постає як заміник любовної пристрасі в епізоді, коли герой пропонує нареченій усамітнитися з ним: “*“Пойдем к вам в комнату”, – хрипло шепнул Лужин невесте, и она прикусила губу и сделала большие глаза. “Пойдем же”, – повторил он. Но она ловко положила ему на стеклянную тарелочку чудесного малинового варенья, и сразу подействовала эта клейкая, ослепительно красная сладость, которая зернистым огнем переливалась на языке, душистым сахаром облипала зубы. “Мерси, мерси”, – кланялся Лужин, пока ему накладывали вторую порцию, и среди гробового молчания зачмокал опять, облизывая еще горячую от чаю ложечку, боясь растерять хоть каплю упоительного сока”* [4, с. 177].

У романі “Місто” В. Підмогильного актуалізовано мотив солодоців як мрію героя про солодке життя у місті, а також мотив поглинання при абсолютній відсутності естетичної насолоди від їжі. Так “дика жадоба”, з якою Радченко взявся до каші, символізує жадобу героя до життя, до поглинання світу міста, вбирання його у себе. Об’єктом заздрості героя постає міський одяг та тістечка. Згадаймо епізод “коло вітрини кондитерської, де в поетичному порядку, на білому мереживному папері, в розмальованих коробочках, фаянсових тарелях та вазах розташувалось солодке, невимовно смачне їстиво. Він поживав похмурими очима всю цю навалу бісквітних і мікадних тортів, ромових бабок, заливних горіхів, купи шоколаду, шари кольористих тягучок і тістечок різної форми та змісту, не знаючи їм назви, але добре

розуміючи, що назви ці – не пампушки, не пундики і не пірники” [5, с. 76–77]. Тістечка символізують для нього солодку спокусу міського життя. Не наважуючись зайти до кондитерської крамниці, він купує дешевші і менш якісні тістечка на вулиці (фактура і консистенції їх окреслена досить виразно визначенням “*слизькуваті вироби цукерної індустрії*”), що постають для нього ніби першим причастям до омріяного солодкого життя міста: “*Взявши до рук ці слизькуваті вироби цукерної індустрії, він нагло ковтнув їх, суворо сам до себе промовивши:*

– *Цить! Я теж хочу полакувати”* [5, с. 77]. На роковини свого перебування у місті, отримавши видрукуваними власні оповідання, герой з невимушеною недбалістю замовляє собі каву з тістечками у відкритому кафе на Хрещатику, але, попри колосальний стрибок в еволюції героя, смакування ним солодоців відсутнє. Еволюція героя, зміна ним одягу, житла, жінок, абсолютно не стосувалась їжі та його харчових уподобань. Полюбивши гарний одяг та усілякі зручності, він не стає гурманом та естетом у їжі, харчуючись принагідно у їдальнях, що трапляються йому на шляху або знаходяться поблизу місця роботи: “*Їжа не тішилась його прихильністю, і ставлення до неї лишилось у нього суто ділове. Він зовсім не належав до тих, хто, йдучи обідати, гадає, що взяти на перше, друге, третє, і по дорозі смакує майбутні страви – навіть найбільший апетит був у нім голий, без кольористих домішок чуттєвості, а солодке й зовсім не манило його, хоч і яким принадним спершу здалося <...> Смак до пахоців тютюну та одяжі розвивався в ньому, але їстивні здібності не зазнали жодного поступу, лишившись на рівні сільських примітивів”* [5, с. 184]. Таким чином, можна змінити одяг, звички, помешкання, спосіб існування, посісти місце в літературі – і лишитися при цьому “селюком”.

У романі “Котлован” А. Платонова через концепт їжі виразно окреслюється гротескний, напівпародійний “епічний” світ передсоцреалістичної пролеткульгівської прози. Митець обіграє у тексті “ідеологічні установки” зображення їжі: їжа пролетарська і буржуйська, їда без задоволення, бо задоволення для буржуїв, а для пролетарів – необхідність.

Воцєв – як шукач істини, герой з інтенсивним життям духу – сприймає необхідність харчування як прикру ознаку тілності, тілесності. Він з жалем прокидається, оскільки “*ему снова предстояло жить и питаться*” [6, с. 82]. В іншому епізоді необхідність харчування трактується в аспекті подальшої праці: “*время пробуждения миновало, наступила пора питаться для дневного труда...*” [6, с. 89–90].

У зображенні процесу їди робітників обігрується семантика їжі у соцреалістичній естетиці: *“Мастеровые начали серьезно есть, принимая в себя пищу как должное, но не наслаждаясь ею. Хотя они и владели смыслом жизни, что равносильно вечному счастью, однако их лица были угрюмы и худы, а вместо покоя жизни они имели измождение”* [6, с. 90]. Акцент зроблено на “серйозності” процесу їди і на сприйнятті їжі як належного, без насолоди і задоволення від неї: автор обігрує пролеткультівське ставлення до їди як суто фізіологічного процесу насичення, спрямованого на підтримання фізичних сил пролетаріату для виконання виробничих завдань, класових звершень та побудови комунізму, при цьому заперчується будь-яка насолода – як ознака буржуазності, гедонізму, неробства. Водночас така позиція, як і “володіння сенсом життя”, ставиться А. Платоновим під сумнів самим виглядом робітників – їх похмурістю, худорлявістю та виснаженістю. Подібним чином маркується і процес приготування їжі та співвіднесений з ним процес їди: *“Ночной косарь травы выпался, сварил картошек, полил их яйцами, смочил маслом, подбавил вчерашней каши, посыпал сверху для роскоши укропом и принес в котле эту сборную пищу для развития наших сил артели.*

Ели в тишине, не глядя друг на друга и без жадности, не признавая за пищей цены, точно сила человека происходит из одного сознания” [6, с. 95]. У даному контексті довільне змішування продуктів, що мало б символізувати явище панспермії як уособлення багатства, родючості та щедрості, постає у протилежному значенні – як ознака бідності та знецінення сакральності їжі, позбавлення її життєдайних сил. Водночас виразно окреслюється протиставлення “пролетарської” та “буржуазної” їжі. Так інвалід Жачев погрозами та шантажем вимагає харчі у “товариша Пашкіна”, голови окрпрофради, але вершковим маслом, яке вважає “буржуазною їжею”, змашує колеса свого возика: *“он нарочно травлял продукт, чтобы лишняя сила не прибавлялась в буржуазное тело, а сам не желал питаться этим зажиточным веществом”* [6, с. 108]. Отже, у творі обіграно усі ідеологічні кліше репрезентації їжі у пролеткультівсько-соцреалістичній естетиці.

У романі Олекси Кундзіча “De facto” концепт їжі репрезентує доміантні кліше соцреалізму: поділ на “гнаних і голодних” та пересичених панів-буржуїв; тезу “хто не працює, той не їсть”; поділ на “здорову” та хворобливу, вибагливу їжу; негативне маркування солодкого та несприйняття насолоди їжею.

Перше кліше: атрибутивна риса еволюції героя-борця – гостра необхідність з раннього дитинства заробляти їжу. Тяжке життя і пробудження свідомості юного героя зображено харчовою метафорою: *“Доїдав літо, як кисле яблуко, заїдаючи гіркими наймитськими буднями”* [3, с. 49].

По-друге, маємо виразно негативне маркування солодкого та солодощів, а відтак – і заборону насолоджуватися ними. Зокрема, приторна солодкавість – характерна риса на позначення класового ворога: *“У селі солодка, ввічлива просвіта”* [3, с. 49]. Так само негативно маркується схильність до повноти (згадаймо, буржуїв завжди зображували як товстунів). Зокрема, опозиція “товстий/худий”, “голодний/ситий” набуває класового підґрунтя: *“Була товста ігуменя Марфа в монастирі, і були голодні дівчата в келіях”* [3, с. 51]. “Просвітянин” Лебідь *“спокійний, ситий – розпнухає день у день”* [3, с. 148]. Портрет ігумені Марфи: *“У неї [ігумені. – Н.Г.] солодкий вигляд, і ця терпка солодкість у тому, що довгий ніс її робиться зморщений, нижні вії вона якось по-курячому піднімає, не то усміхається, не то глузує”* [3, с. 85]. В образі ігумені безпосередньо реалізована схильність до солодкого: вчитель Лебідь постійно надсилає Марфі яблука та мед, за які прагне виміняти у матушки прихильність черниці Наталі. Роздуми героя: *“продасть Марфа Наталю за мед, за яблука продасть”* [3, с. 124]. Автором обігрується біблійна символіка яблука як яблука спокуси, а також меду як втілення солодощів кохання та хмільного напою. *“Матушка буває [у Лебеда. – Н.Г.] кожного дня. Коли вип’є меду, то солодко мружить очі, приказуючи: заборонене – солодке. Вгощу я і вас забороненим – солодким. Вгощу”* [3, с. 148]. Мотив “їжа-кохання” виразно окреслений у творі. Так у сцені знайомства закоханих Юрка та Наталі фігурують квас, яблука та мед, якими дівчина намагається почастувати свого випадкового гостя (він скуштував лише квас, по-перше, природна сором’язливість завадила йому взятися до їжі, а по-друге – правовірному борцеві-партизану не слід любити солодке чи зловживати ним).

У романі жодного разу не представлено насолоду чи задоволення від їжі. Здається, герої їдять лише для того, щоб підживитися і наситити фізичний голод. Автор неодноразово підкреслює простоту селянської їжі. Репрезентативним видається епізод обіду на лісопилці з подальшою гастрономічною дискусією між героями. Тяжко відпрацювавши, робітники *“сїдали полуднати. Розкладали на свитах хліб, цибулю, сало, іншим виносили обід, і вони шумно їли його з вовчим смаком”* [3, с. 166].

З одного боку, симптоматичною видається підміна “вовчого апетиту” “вовчим смаком”, хоча про власне смак не йдеться, з іншого – маємо виразну реалізацію пролетарського гасла “хто не працює, той не їсть”, оскільки у попередньому абзаці широко представлено усі нюанси важкої праці на лісопилці, що усіляко підкреслює “закономірність” процесу споживання їжі, а отже, “законність” обіду та виправдання вовчого апетиту працівників. Це твердження увиразнюється й гастрономічною розмовою героїв під час їди: *“Юрко сказав тоді:*

– Смачно їсться після того, як попотягаси до півдня тилкою.

– Правду кажете, товаришок, – сказав Остап. – Поробиш, та й їси і почуваси себе паном.

Юрко подумав і відповів:

– Та де там. Он як я служив у Крежмінських, так вони, бувало, перебирають стравами, скнидіють, їдять якісь солоденькі бурячки з м'ясом і бігають за стайню... Здохляки такі! Все жаліються – бжух, болі, – хі-хі... А тут як пожереш цибулі з салом, та й, здається, землю перевернув би” [3, с. 167].

Таким чином, автором репрезентовано взаємозалежність концептів їжі та праці, співвіднесеність смаку їжі з відчуттям панськості, а також виразний поділ на “здорову” та хворобливу, вибагливу їжу, а отже – здорове (й ідеологічно, і фізично) харчування трудящої людини протиставляється пересиченню з неробства та проблемам зі шлунком представників блакитної крові. Сюди належить і позитивна акцентуація фізичної снаги працівників-їдців – “здається, землю перевернув би”, оскільки харчування будівників комунізму впливає на продуктивність праці. Відтак, естетика їжі Кундзіча цілком витримана у параметрах соцреалістичної риторики та ідеології.

Отже, нами розглянуто концепт їжі в аспекті реалізації (чи нереалізації) мотиву насолоди в українському та російському романі модернізму та соцреалізму 20-30-х рр. ХХ ст., а саме: естетика гедонізму у творчості В. Домонтовича, В. Підмогильного та В. Набокова, а також табуованість насолоди і сприйняття їжі “як належного” в літературі соцреалізму (О. Кундзіч) та обігрування пролеткультивських і соцреалістичних кліше (анти-гедонізм) у творчості А. Платонова.

ЛІТЕРАТУРА

1. Домонтович В. Без ґрунту // Домонтович В. Без ґрунту / В. Домонтович / Ред. рада: Вал. Шевчук. – К. : Гелікон, 2000. – С. 279–440.

2. Домонтович В. Дівчина з ведмедиком // Домонтович В. Без ґрунту: повісті / В. Домонтович / Ред. рада: Вал. Шевчук. – К. : Гелікон, 2000. – С. 53–172.

3. Кундзіч О. De facto // Кундзіч О. Твори [Текст]: в 2 т. / Переднє сл., упорядкув., підготов. текстів та прим. М. Острика. – К. : Дніпро, 1985. – С. 9–278.

4. Набоков В.В. Защита Лужина // Набоков В.В. Дар : Романы. – Свердловск : Сред.-Урал. кн. изд-во, 1989. – С. 105–262.

5. Підмогильний В. Місто / В. Підмогильний. – Харків : Ранок, 2003. – 256 с.

6. Платонов А.П. Котлован // Платонов А.П. Ювенильное море. Котлован. Чевенгур. – М. : Известия, 1989. – С. 81–189.

7. Фарина Ежи. Введение в литературоведение: Учебное пособие. – СПб. : Издательство РГПУ им. А. И. Герцена, 2004. – 639 с.

МЕХАНІЗМИ ЕСТЕТИЧНОЇ РЕЦЕПЦІЇ ПОДІЙ У ЛІТЕРАТУРНІЙ ФАНТАСТИЦІ (на матеріалі сучасної української прози)

Тетяна ГРЕБЕНЮК

Запорізький державний медичний університет

Об'єктом дослідження в статті виступає сучасна українська художня фантастика як естетичний феномен і як галузь літературного виробництва. Розглядаються особливості естетичної рецепції творів літературної фантастики, зокрема в аспекті читачького сприйняття імовірності / вірогідності описуваних подій.

Ключові слова: фантастика, жанр, метажанр, подія, читач, естетична рецепція, фантастичне припущення, імовірність / вірогідність події.

Объектом исследования в статье является современная украинская художественная фантастика как эстетический феномен и как отрасль литературного производства. Рассматриваются особенности эстетической рецепции произведений литературной фантастики, в частности в аспекте читательского восприятия вероятности описываемых событий.

Ключевые слова: фантастика, жанр, метажанр, событие, читатель, эстетическая рецепция, фантастическое допущение, вероятность события.

The article considers contemporary Ukrainian fantasy literature as an aesthetic phenomenon and a branch of literature industry. Attention is given to aesthetic reception of fantasy writings, particularly in the aspect of readers' perception of the described events' probability.

Key words: fantasy, genre, meta-genre, event, reader, aesthetic reception, fantasy assumption, probability of an event.